

33

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 15 października 1948 r.

w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Umowy polsko-czechosłowackiej z dnia 5 kwietnia 1948 r. o współpracy w dziedzinie polityki i administracji społecznej.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z art. 15 Umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką o współpracy w dziedzinie polityki i administracji społecznej, podpisanej w Warszawie dnia 5 kwietnia 1948 r., nastąpiła w Pradze dnia

15 września 1948 r. wymiana dokumentów ratyfikacyjnych powyższej umowy wraz z protokołem końcowym.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. *St. Leszczycki*

34

U M O W A

pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką o ubezpieczeniu społecznym, podpisana w Warszawie dnia 5 kwietnia 1948 r.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

BOLESŁAW BIERUT

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu piątym kwietnia tysiąc dziewięćset czterdziestego ósmego roku podpisana została w Warszawie Umowa pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką o ubezpieczeniu społecznym, wraz z Protokołem końcowym, o następującym brzmieniu dosłownym:

U M O W A

pomiędzy
RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ
i
REPUBLIKĄ CZECHOSŁOWACKĄ
o ubezpieczeniu społecznym.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej z jednej strony i Prezydent Republiki Czechosłowackiej z drugiej strony, ożywieni pragnieniem uregulowania wzajemnych stosunków w zakresie ubezpieczeń społecznych w duchu Układu o przyjaźni i wzajemnej pomocy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką, postanowili zawrzeć w tym celu umowę i mianowali swych pełnomocników, którzy po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za sporządzone w dobrej i należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia.

A. POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Artykuł 1.

(1) Stosowana dotychczas przez oba Państwa zasada równego traktowania obywateli drugiego Państwa

Ů M L U V A

mezi
REPUBLIKOU POLSKOU
a
REPUBLIKOU ČESKOSLOVENSKOU
o sociálním pojištění.

Prezident republiky Polské s jedné strany a prezident republiky Československé s druhé strany, vedeni přáním upravití vzájemný styk v oboru sociálního pojištění v duchu smlouvy o přátelství a vzájemné pomoci mezi republikou Polskou a republikou Československou, rozhodli se uzavřít k tomu cíli úmluvu a jmenovali k tomu své zmocněnce, kteří, vyměnivše si své plné moci a shledavše je v dobré a náležité formě, dohodli se na těchto ustanoveních:

A. USTANOVENÍ VŠEOBECNÁ.

Článek 1.

1) Oběma státy dosud zachovávaná zásada stejného nakládání s příslušníky druhého státu jako

z własnymi obywatelami w prawie do ubezpieczenia społecznego zostaje niniejszą umową potwierdzona i będzie stosowana nadal we wszystkich już istniejących działach ubezpieczenia społecznego, jak i w działach wprowadzonych w przyszłości w jednym lub drugim Państwie. Powyższa zasada stosuje się także do ubezpieczenia (zaopatrzenia) na wypadek braku pracy.

(2) Przy wykonywaniu wszystkich działów ubezpieczenia społecznego mają zastosowanie — z zastrzeżeniem postanowień ust. 3 do 6 — przepisy prawa Państwa, na którego obszarze jest wykonywane zatrudnienie, miarodajne dla ubezpieczenia.

(3) Do ubezpieczenia pracowników przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych oraz innych urzędów administracji publicznej (urzędów celnych, paszportowych itp.) jednego Państwa, mających siedzibę w drugim Państwie, stosują się przepisy prawa Państwa wysyłającego, jeżeli pracownicy ci są obywatelami tego Państwa. Odnosi się to również do ubezpieczenia osób, zatrudnionych u funkcjonariuszów wymienionych placówek. Jednakże na wniosek pracodawcy — przepisy prawa Państwa przyjmującego mają zastosowanie do ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa, a ewentualnie i do innych działów ubezpieczenia społecznego.

(4) Do ubezpieczenia:

- a) pracowników, wysłanych przez przedsiębiorstwo (pracodawcę), którego siedziba (miejsce zamieszkania) znajduje się w jednym Państwie, do wykonywania na obszarze Państwa drugiego przejściowego zatrudnienia, trwającego nieprzerwanie nie dłużej niż 6 miesięcy,
- b) pracowników przedsiębiorstw rolnych lub leśnych, przeciętych granicą i mających siedzibę w jednym z obu Państw, jeżeli pracownicy ci są zatrudnieni w części przedsiębiorstwa, leżącej w drugim Państwie,
- c) pracowników przedsiębiorstw publicznego transportu lądowego, rzeczno i powietrznego jednego Państwa, zatrudnionych przejściowo lub stale na obszarze pogranicznym (art. 2) Państwa drugiego (na torach łącznikowych, torach tranzytowych, dworcach granicznych lub przejściowych, w przystaniach, przy obsłudze linii powietrznych),

mają zastosowanie przepisy prawa tego Państwa, gdzie znajduje się siedziba władzy przedsiębiorstwa, której pracownicy ci podlegają pod względem personalnym.

(5) Pracownicy przedsiębiorstw publicznego transportu (ust. 4), których siedziba znajduje się na obszarze jednego z obu Państw, zatrudnieni nieprzerwanie dłużej niż sześć miesięcy na obszarze Państwa drugiego poza obszarem pogranicznym, podlegają ubezpieczeniu według przepisów prawa tego Państwa, na którego obszarze mają swe stałe miejsce zamieszkania.

(6) Zwierzchnie władze administracyjne obu Państw mogą za wspólnym porozumieniem ustalić inne wyjątki lub też uzgodnić, że przewidziane w ust. 3 do 5 wyjątki nie będą miały zastosowania w ogóle lub w poszczególnych przypadkach.

(7) Zastosowanie w myśl ust. 2 do 6 przepisów prawa jednego Państwa sprawia również, że do wykonywania ubezpieczenia społecznego są właściwe instytucje i sądy ubezpieczenia społecznego oraz władze administracyjne tego Państwa.

s własnymi stałymi przysłuźnikami, pokud jde o právo na sociální pojištění, se touto smlouvou potvrzuje a bude nadále zachována ve všech odvětvích sociálního pojištění, která tu již jsou, jakož i v odvětvích, která budou teprve zřízena v jednom nebo ve druhém státě. Tato zásada platí zejména i pro pojištění (zaopatření) pro případ nezaměstnanosti.

2) Při provádění všech odvětví sociálního pojištění se použije — s výhradou ustanovení odst. 3 až 6 — právních předpisů státu, na jehož území se vykonává zaměstnání rozhodné pro pojištění.

3) Na pojištění zaměstnanců diplomatických a konsulárních zastupitelstev a jiných úřadů veřejné správy (úřadů celních, pasových atd.) jednoho státu, které mají své sídlo v druhém státě, se použije právních předpisů vysílajícího státu, jsou-li tito zaměstnanci příslušníky tohoto státu. Totéž platí pro pojištění osob, zaměstnaných u úředníků jmenovaných úřadů. Vyžádá-li si to však zaměstnavatel, platí pro nemocenské pojištění (pojištění v nemoci a v mateřství), případně pro jiná odvětví sociálního pojištění, právní předpisy státu přijímajícího.

4) Na pojištění:

- a) zaměstnanců vyslaných podnikem (zaměstnavatelem), jenž má sídlo (bydliště) v jednom státě, k přechodnému výkonu zaměstnání na území druhého státu, které netrvá nepřetržitě déle než šest měsíců,
- b) zaměstnanců přesahujících zemědělských nebo lešních podniků, majících své sídlo na území jednoho z obou států, jsou-li zaměstnání v části podniku ležící v druhém státě,
- c) zaměstnanců podniků veřejné dopravy pozemní, říční i vzdušné jednoho státu, kteří jsou zaměstnání přechodně nebo trvale v pohraničním území (čl. 2) státu druhého (na přípojových tratích, průběžných tratích, pohraničních nebo přechodových nádražích, v přístavech, při službě u vzdušných linek),

se použije právních předpisů toho státu, v němž má sídlo správa podniku, jíž tito zaměstnanci podléhají ve svých osobních věcech.

5) Zaměstnanci podniků veřejné dopravy (odst. 4) majících sídlo na území jednoho z obou států, jsou-li nepřetržitě zaměstnání déle než šest měsíců na území druhého státu mimo pohraniční území, jsou pojištění podle právních předpisů toho státu, na jehož území mají své trvalé bydliště.

6) Nejvyšší správní úřady obou států mohou vzájemnou dohodou sjednat jiné výjimky nebo též smluviti, že výjimky uvedené v odst. 3 až 5 nebudou zachovávány buď vůbec nebo v určitých případech.

7) Použití právních předpisů jednoho státu podle odst. 2 až 6 má za následek, že pro provádění sociálního pojištění jsou příslušní nositelé a soudy sociálního pojištění, jakož i správní úřady tohoto státu.

(8) W przypadku potrzeby udzielenia pomocy leczniczej dla osób, objętych ust. 4 do 6, w czasie ich pobytu na obszarze Państwa drugiego, właściwa dla miejsca pobytu instytucja ubezpieczenia na wypadek choroby tego Państwa udzieli tym osobom pomocy leczniczej za zwrot kosztów przez zobowiązaną instytucję ubezpieczenia na wypadek choroby Państwa pierwszego.

Artykuł 2.

Zwierzchnie władze administracyjne obu Państw ustalą za wspólną zgodą zasięg obszarów pogranicznych, wychodząc z zasady, że za obszary pograniczne uważać się będzie zwłaszcza te sąsiednie obszary, dokąd dochodzą zwykle do pracy osoby, zamieszkałe w drugim Państwie.

Artykuł 3.

(1) Jeżeli pomiędzy instytucjami lub sądami ubezpieczenia społecznego albo pomiędzy władzami administracyjnymi obu Państw powstanie spór, czy należy zastosować prawo jednego lub drugiego Państwa, udzielaną będzie — zanim nie nastąpi rozstrzygnięcie w myśl art. 23 — stosowna tymczasowa opieka.

(2) Do udzielania powyższej opieki powołane są w następującej kolejności:

- a) instytucja ubezpieczeniowa, która w chwili zajścia wypadku ubezpieczeniowego przeprowadza faktycznie ubezpieczenie,
- b) instytucja ubezpieczeniowa, do której najpierw zgłoszone zostało roszczenie ze spornego stosunku ubezpieczenia.

(3) W przypadku odmowy udzielenia potrzebnej tymczasowej opieki lub udzielenia jej w niedostatecznym rozmiarze, władza nadzorcza poleci, w razie zażalenia, instytucji ubezpieczeniowej udzielenie tymczasowej opieki i wyznaczy rozmiar świadczeń.

(4) Instytucja ubezpieczeniowa, uznana ostatecznie za właściwą, zwróci instytucji ubezpieczeniowej, która udzieliła tymczasowej opieki, poniesione z tego powodu wydatki, najwyżej jednak do wysokości kwoty* (wartości świadczeń), którą zobowiązana jest udzielić według obowiązujących* ją przepisów, i zaliczy uprawnionemu świadczenia w gotówce, udzielone z tytułu tymczasowej opieki, na świadczenia, których ma udzielić.

Artykuł 4.

(1) Obywatele drugiego Państwa korzystają ze świadczeń ubezpieczenia społecznego narówni z własnymi obywatelami, jeżeli umowa niniejsza nie stanowi lub wzajemne porozumienie między zwierzchnimi władzami administracyjnymi nie postanowi inaczej.

(2) Jeśli pobyt na obszarze jednego z obu Państw jest warunkiem udzielenia świadczeń pieniężnych lub leczniczych (nie wyłączając pomocniczych środków leczniczych, ortopedycznych i innych) z ubezpieczenia tego Państwa, pobyt na obszarze drugiego Państwa uważa się — jeżeli umowa niniejsza nie stanowi inaczej — za pobyt na obszarze Państwa, którego instytucje ubezpieczeniowe zobowiązane są do udzielania świadczeń.

(3) Obywatele jednego z obu Państw, zamieszkali na obszarze państwa trzeciego, korzystają ze świadczeń narówni z własnymi obywatelami Państwa, którego instytucja ubezpieczeniowa zobowiązana jest do udzielenia świadczeń.

8) Nastane-li u osob, na které se vztahují odst. 4 až 6, potřeba léčebné péče v době jejich pobytu na území druhého státu, poskytne nositel nemocenského pojištění tohoto státu příslušný podle místa pobytu uvedeným osobám léčebnou péči; výlohy hradí zavázaný nositel nemocenského pojištění prvního státu.

Článek 2.

Nejvyšší správní úřady obou států vymezí dohodou rozsah pohraničního území, vycházejíce ze zásady, že pohraničním územím se mají rozuměti zvláště ta sousední území, kam obvykle docházejí do práce osoby bydlící v druhém státě.

Článek 3.

1) Vzejde-li mezi nositeli či soudy sociálního pojištění nebo mezi správními úřady obou států spor o to, zda se má použiti práva jednoho nebo druhého státu, poskytne se pokud nebude rozhodnuto podle čl. 23—vhodná prozatímní péče.

2) K poskytnutí zmíněné péče jsou povoláni v tomto pořadí:

- a) nositel pojištění, který v době vzniku pojistného případu skutečně prováděl pojištění,
- b) nositel pojištění, u něhož byl nejprve ohlášen nárok ze sporného pojistného poměru.

3) Byla-li potřebná prozatímní péče odepřena nebo poskytnuta v nedostatečné míře, uloží na podanou stížnost dozorcí úřad nositeli pojištění, aby poskytl prozatímní péči, a stanoví výměru dávek.

4) Nositel pojištění, uznáný posléze za příslušného, nahradí nositeli pojištění, jenž poskytl prozatímní péči, náklady tím vzešlé, nejvýše však do částky (hodnoty dávek), k jejímuž poskytnutí je sám podle předpisů pro něj platných zavázán, a započítá oprávněnému peměžitě částky, poskytnuté z důvodů prozatímní péče, do dávek, které má poskytovat.

Článek 4.

1) Co do dávek ze sociálního pojištění kladou se příslušníci druhého státu na roveň vlastním státním příslušníkům, pokud v této úmluvě není nebo vzájemnou dohodou mezi nejvyššími správními úřady nebude stanoveno jinak.

2) Je-li pobyt na území jednoho z obou států podmínkou pro poskytování dávek peněžitých nebo léčebných (včetně terapeutických, orthopedických a jiných pomůcek) z pojištění tohoto státu, považuje se, nestanoví-li tato úmluva jinak, pobyt na území druhého státu za pobyt na území státu, jehož nositelé jsou povinni poskytovat dávk.

3) Občanům jednoho z obou států, bydlícím na území státu třetího, vyplácejí se dávky ve stejném rozsahu jako vlastním občanům státu, jehož nositel pojištění je povinen poskytovat dávk.

(4) Uprawnienia z ubezpieczenia społecznego jednego Państwa, przysługujące obywatelom tego Państwa na podstawie okresów zatrudnienia lub okresów zrównanych z zatrudnieniem, przebytych na obszarze państwa trzeciego, albo na podstawie wypadków w zatrudnieniu (chorób zawodowych) odniesionych na obszarze trzeciego państwa, nie przysługuje obywatelom Państwa drugiego,

Artykuł 5.

Przepisy prawa jednego Państwa, według których świadczenie ulega zmniejszeniu lub spoczywa w czasie, gdy osoba otrzymująca świadczenie ma prawo do innego świadczenia z ubezpieczenia społecznego lub pozostaje w zatrudnieniu, uzasadniającym obowiązek ubezpieczenia, mają zastosowanie i wtedy, gdy chodzi o świadczenie z ubezpieczenia społecznego drugiego Państwa lub o zatrudnienie na obszarze Państwa drugiego.

Artykuł 6.

(1) Instytucje obu Państw wywiązują się ze swych zobowiązań pieniężnych w walucie swego Państwa.

(2) Zwierzchnie władze administracyjne obu Państw mogą ustalić w specjalnym porozumieniu w ramach ogólnych przepisów o obrocie płatniczym sposób wypłaty świadczeń, należnych z jednego Państwa uprawnionym, zamieszkałym w drugim Państwie.

(3) Zwierzchnie władze administracyjne obu Państw mogą ustalić we wzajemnym porozumieniu, że instytucja ubezpieczeniowa jednego Państwa jest uprawniona, za zgodą instytucji ubezpieczeniowej drugiego Państwa, do przejęcia zobowiązania tej instytucji co do wypłacania świadczeń za przekazaniem przez zobowiązaną instytucję odpowiedniej wartości kapitałowej. Świadczenie będzie nadal wypłacane według przepisów, obowiązujących przejmującą instytucję ubezpieczeniową, w wysokości, która odpowiada jej podstawom rachunkowym i przekazanej wartości kapitałowej.

Artykuł 7.

Konsulom obu Państw przysługuje prawo zastępowania (osobiście lub przez osoby przez nich upoważnione) obywateli swego Państwa w zakresie ubezpieczeń społecznych przed instytucjami i sądami ubezpieczenia społecznego, jak również przed władzami administracyjnymi drugiego Państwa. Nie narusza to przepisów wewnętrznych, według których wymagane jest zastępstwo przez adwokata lub przez inną osobę znającą prawo.

Artykuł 8.

(1) Podania, skargi i inne pisma, wnoszone w sprawach ubezpieczenia społecznego przez obywateli jednego Państwa do instytucji lub sądów ubezpieczenia społecznego, albo do władz administracyjnych drugiego Państwa, nie będą odrzucane z tego powodu, że zostały napisane w języku urzędowym pierwszego Państwa.

(2) Wnioski, skargi i środki prawne, które powinny być wniesione w terminie określonym do instytucji lub sądów ubezpieczenia społecznego, albo do władz administracyjnych jednego z obu Państw, będą uważane za wniesione w terminie, jeżeli wpłynęły one w przepisanim terminie do instytucji lub sądu ubezpieczenia społecznego, albo do władzy administracyjnej drugiego Państwa. W tych przypadkach pisma te powinny być

4) Nároky ze sociálního pojištění jednoho státu, náležející příslušníkům tohoto státu na základě dob zaměstnání a dob jim na roveň postavených, strávených na území třetího státu, nebo na základě pracovních úrazů (němoci z povolání), utrpěných na území třetího státu, nenáleží příslušníkům státu druhého.

Článek 5.

Právních předpisů jednoho státu, podle nichž se dávka snižuje nebo odpočívá, pokud má příjemce dávky nárok na jinou dávku ze sociálního pojištění nebo pokud je zaměstnán způsobem zakládajícím pojistnou povinnost, se použije i tehdy, jde-li o nárok ze sociálního pojištění druhého státu nebo o zaměstnání na území druhého státu.

Článek 6.

1) Nositelé obou států zprošťují se svých peněžitých závazků ve měně svého státu.

2) Nejvyšší správní úřady obou států mohou zvláštní dohodou v rámci obecných předpisů o platebním styku určit způsob výplaty dávek, náležejících oprávněným z jednoho státu, kteří bydlí ve státě druhém.

3) Nejvyšší správní úřady obou států mohou stanovití vzájemnou dohodou, že nositel pojištění jednoho státu je oprávněn za souhlasu nositele pojištění druhého státu převzítí závazek tohoto nositele pojištění k poskytování dávek, odevzdá-li mu tento nositel příslušný úhradový kapitál. Dávka bude nadále poskytována podle předpisů, platných pro přejímajícího nositele pojištění, ve výši, která odpovídá jeho početním podkladům a odevzdanému úhradovému kapitálu.

Článek 7.

Konsulům obou států přísluší právo, aby zastupovali (osobně nebo osobou jimi zmocněnou) občany svého státu v oboru sociálního pojištění před nositeli a soudy sociálního pojištění, jakož i před správními úřady druhého státu. Vnitrostátní předpisy, podle nichž se vyžaduje zastoupení advokátem nebo jinou osobou znalou práv, nejsou tím dotčeny.

Článek 8.

1) Žádosti, žaloby a jiná podání ve věci sociálního pojištění příslušníků jednoho státu, podané u nositelů nebo soudů sociálního pojištění, jakož i u správních úřadů druhého státu nebudou odmítány z toho důvodu, že jsou napsány v úředním jazyku prvního státu.

2) Návrhy, žaloby a opravné prostředky, které musí být podány v určité lhůtě nositelům či soudům sociálního pojištění nebo správním úřadům jednoho z obou států, budou pokládány za včas podané, jestliže došly v předepsané lhůtě u nositele či soudu sociálního pojištění nebo u správního úřadu druhého státu. V těchto případech dlužno podání neprodleně zaslati buď nejvyššímu správnímu úřadu,

niezwłocznie przekazane bądź zwierzchniej władzy administracyjnej, bądź bezpośrednio właściwej instytucji ubezpieczenia społecznego, sądowi lub władzy administracyjnej Państwa drugiego.

(3) Akta, dokumenty i inne zaświadczenia, wnoszone w wykonaniu niniejszej umowy, nie wymagają uwierzytelnienia przez władze dyplomatyczne lub konsularne.

(4) Przepisy o zwolnieniach lub ulgach od opłat i stempli, dotyczące wykonywania własnego ubezpieczenia społecznego jednego Państwa, stosuje się także i do wykonywania ubezpieczenia społecznego Państwa drugiego.

Artykuł 9.

(1) Przy wykonywaniu niniejszej umowy instytucje i sądy ubezpieczenia społecznego, jak również władze administracyjne obu Państw porozumiewać się będą ze sobą bezpośrednio.

(2) Instytucje i sądy ubezpieczenia społecznego, jak również władze administracyjne obu Państw udzielać będą sobie wzajemnej pomocy w zakresie ubezpieczenia społecznego w tym samym rozmiarze, jakby chodziło o wykonywanie własnego ubezpieczenia społecznego.

(3) Należności instytucji ubezpieczeniowych jednego Państwa z tytułu zaległych składek ubezpieczeniowych korzystają w postępowaniu egzekucyjnym, upadłościowym i ugodowym w Państwie drugim z tych samych prawnych przywilejów, jak odpowiednio należności instytucji ubezpieczeniowych Państwa drugiego.

Artykuł 10.

Składki, wpłacone do instytucji ubezpieczeniowej jednego Państwa, które powinny być wpłacone do instytucji ubezpieczeniowej Państwa drugiego, zostaną przekazane właściwej instytucji ubezpieczeniowej. Składki te będą uważane za uiszczone we właściwej instytucji Państwa drugiego w dacie, w której wpłacone zostały do instytucji Państwa pierwszego. Składki, wpłacone z tytułu dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia, zostaną rozdzielone na poszczególne klasy zarobkowe w sposób dla ubezpieczonego najkorzystniejszy.

B. POSTANOWIENIA SZCZEGÓLOWE.

I. Ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa.

Artykuł 11.

(1) W razie przejścia ubezpieczonego z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa jednego Państwa do równoznacznego ubezpieczenia drugiego Państwa, instytucja Państwa drugiego zaliczy okres ubezpieczenia, przebyty w instytucji ubezpieczeniowej Państwa pierwszego, na okres uprawniający do świadczeń.

(2) Instytucja ubezpieczeniowa jednego Państwa, zobowiązana do udzielania świadczeń osobom uprawnionym, przebywającym na obszarze Państwa drugiego, udziela tych świadczeń (w gotówce i w naturze) za pośrednictwem wezwanej przez siebie instytucji ubezpieczeniowej Państwa drugiego, właściwej dla miejsca pobytu uprawnionego. Ta instytucja ubezpieczeniowa udziela świadczeń w naturze według swych przepisów, jeżeli w zleceniu nie określono inaczej. Niezbędnej pomocy leczniczej udziela właściwa instytucja ubezpiecze-

nebo přímo příslušnému nositeli pojištění, soudu či správnímu úřadu druhého státu.

3) Doklady, potvrzení a jiné spisy, podávané podle této úmluvy, není třeba ověřovati úřady diplomatickými nebo konsulárními.

4) Předpisy o osvobozeních nebo úlevách kolokových či poplatkových, týkající se provádění vlastního sociálního pojištění v jednom státě, platí stejně i při provádění sociálního pojištění druhého státu.

Článek 9.

1) Styk nositelů a soudů sociálního pojištění jakož i správních úřadů obou států při provádění této úmluvy děje se přímo.

2) Nositelé a soudy sociálního pojištění, jakož i správní úřady obou států poskytnou si v oboru sociálního pojištění vzájemnou pomoc v témž rozsahu, jakoby šlo o provádění vlastního sociálního pojištění.

3) Pohledávky nositelů sociálního pojištění jednoho státu z nedoplatek na pojistném požívají v exekucním, konkursním a vyrovnávacím řízení ve státě druhém týchž přednostních práv jako příslušné pohledávky nositelů pojištění druhého státu.

Článek 10.

Příspěvky zaplacené nositeli sociálního pojištění jednoho státu, jež měly být zaplacený u nositele pojištění státu druhého, poukáží se příslušnému nositeli sociálního pojištění. Tyto příspěvky budou považovány za zaplacené příslušnému nositeli druhého státu dnem, kterým byly vplaceny nositeli pojištění státu prvního. Příspěvky zaplacené na základě dobrovolného pokračování v pojištění se rozdělí na jednotlivé třídy způsobem pro pojištěnce nejpriznivějším.

B. USTANOVENÍ PODROBNÁ.

I. Nemocenské pojištění

(Pojištění v nemoci a mateřství).

Článek 11.

1) Přejde-li pojištěnec z nemocenského pojištění (pojištění v nemoci nebo mateřství) jednoho státu do pojištění stejného druhu státu druhého, započítá nositel pojištění druhého státu do doby potřebné pro nárok na dávky dobu pojištění strávenou u nositele pojištění státu prvního.

2) Nositel pojištění jednoho státu, který je povinen poskytovat dávky oprávněným osobám bydlicím na území státu druhého, poskytuje tyto dávky (peněžité i věcné) prostřednictvím dožádaného nositele pojištění státu druhého, příslušného podle místa pobytu oprávněného. Věcné dávky poskytne dožádaný nositel pojištění podle svých předpisů, pokud není v dožádání určeno jinak. Nezbytnou léčebnou péči poskytne příslušný nositel pojištění druhého státu i bez dožádání. Dožádanému nositeli

niowa drugiego Państwa i bez zlecenia. Instytucji ubezpieczeniowej, udzielającej świadczeń na zlecenie, zostaną zwrócone rzeczywiste wydatki; przy zwrocie kosztów świadczeń rzeczowych mają przy tym zastosowanie stawki, które instytucja ubezpieczeniowa, udzielająca świadczeń na zlecenie, stosuje do własnych ubezpieczonych i uprawnionych członków rodziny.

(3) Zobowiązana instytucja ubezpieczeniowa jednego Państwa może jednak udzielać bezpośrednio świadczeń tym uprawnionym osobom, które przebywają na sąsiadującym obszarze pogranicznym (art. 2) Państwa drugiego.

(4) Za zgodą zwierzchnich władz administracyjnych instytucje ubezpieczenia na wypadek choroby mogą za wspólnym porozumieniem ustalić szczegółowy tryb postępowania oraz mogą ewentualnie ustalić, że koszty świadczeń dla członków rodziny będą zwracane według stawek zryczałtowanych.

Artykuł 12.

(1) Postanowienia art. 11 ust. 2 do 4 stosują się odpowiednio i do udzielania pomocy leczniczej osobom, otrzymującym renty z ubezpieczenia od wypadków oraz z ubezpieczenia emerytalnego (pensyjnego) jednego Państwa, przebywającym na obszarze Państwa drugiego, jeżeli według ustawodawstwa pierwszego Państwa udziela się pomocy leczniczej rencistom i ich członkom rodziny. Za zgodą zwierzchnich władz administracyjnych instytucje ubezpieczeniowe mogą za wspólnym porozumieniem ustalić szczegółowy tryb postępowania oraz mogą ewentualnie ustalić, że wydatki na pomoc leczniczą będą zwracane według stawek zryczałtowanych.

(2) Jeżeli instytucje ubezpieczeniowe obu Państw udzielają rent stosownie do postanowień art. 14 ust. 2 (renty częściowe), wydatki na pomoc leczniczą dla rencistów i ich członków rodziny obciążają właściwą instytucję ubezpieczeniową Państwa miejsca pobytu osoby uprawnionej.

II. Ubezpieczenia od wypadków.

Artykuł 13.

Postanowienia art. 11 ust. 2 do 4 stosują się odpowiednio również do leczenia i udzielania pomocniczych środków leczniczych i ortopedycznych z tytułu wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych.

III. Ubezpieczenia emerytalne (pensyjne).

Artykuł 14.

(1) W stosunku do osób, które były ubezpieczone kolejno w obu Państwach w emerytalnym (pensyjnym) ubezpieczeniu lub urządzeniach zastępczych tego ubezpieczenia, zlicza się okresy ubezpieczenia i okresy zastępcze na wypełnienie okresu wyczekiwania, na zachowanie lub odzyskanie uprawnień, na dopuszczenie do dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia i na ustalenie instancji obowiązku ubezpieczenia. Jeżeli przyznanie renty zależy od warunku przebycia pewnego czasu w określonym zatrudnieniu, zlicza się okresy takiego zatrudnienia, przebyte w obu Państwach.

(2) W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, instytucje obu Państw udzielają renty, do której istnieje prawo według wewnętrznych przepisów z uwzględnie-

pojištění se nahradí skutečně vzešlé výlohy; pro náhradu nákladů na věcné dávky platí při tom sazby, jichž používá dožádaný nositel pojištění pro své vlastní pojištěnce a jejich oprávněné rodinné příslušníky.

3) Zavázaný nositel pojištění jednoho státu může však poskytovat dávky přímo těm oprávněným osobám, které bydlí na sousedním pohraničním území (čl. 2) druhého státu.

4) Se svolením nejvyšších správních úřadů mohou nositelé nemocenského pojištění sjednatí podrobnosti a případně ujednatí, že náklady na dávky pro rodinné příslušníky budou hrazeny paušálními částkami.

Článek 12.

1) Ustanovení čl. 11, odst. 2 až 4 platí obdobně i pro poskytování léčebné péče osobám požívajícím důchodu z úrazového pojištění, jakož i z důchodového (pensijního) pojištění jednoho státu, které bydlí na území státu druhého, pokud se podle zákonodárství prvního státu poskytuje léčebná péče důchodcům a jejich rodinným příslušníkům. Se svolením nejvyšších správních úřadů mohou nositelé pojištění sjednatí podrobnosti a případně ujednatí, že náklady na léčebnou péči budou hrazeny paušálními částkami.

2) Poskytují-li nositelé pojištění obou států důchody podle ustanovení čl. 14, odst. 2 (dílní důchody), jdou náklady léčebné péče o důchodce a jejich rodinné příslušníky k tíži příslušného nositele pojištění státu pobytu oprávněného.

II. Úrazové pojištění.

Článek 13.

Ustanovení čl. 11, odst. 2 až 4 platí obdobně pro léčení a poskytování terapeutických a ortopedických pomůcek při pracovních úrazech a nemocech z povolání.

III. Důchodové (pensijní) pojištění.

Článek 14.

1) U osob, jež byly pojištěny postupně v obou státech v důchodovém (pensijním) pojištění nebo v náhradním zařízení tohoto pojištění, sečtou se doby příspěvkové a doby náhradní pro dosažení čekací doby, pro zachování nebo obživení čekatelství, pro přípustnost dobrovolného pokračování v pojištění a pro vznik pojistné povinnosti. Doby získané na podkladě téhož způsobu zaměstnání v obou státech se sečtou, je-li určité trvání takového zaměstnání podmínkou přiznání důchodu.

2) Nastane-li pojistný případ, poskytují nositelé obou států důchod, na nějž je nárok podle vnitrostátních předpisů, přihlížejíce k odst. 1 tohoto

niem ust. 1 niniejszego artykułu. Przy wymiarze renty bierze się za podstawę własne okresy ubezpieczenia. Jednakże z kwoty podstawowej wypłaca się tylko część, odpowiadającą stosunkowi własnych okresów ubezpieczenia do łącznych okresów ubezpieczenia w obu Państwach. Jeżeli wysokość renty zależy od długości okresu ubezpieczenia, a nie ma kwoty podstawowej, za kwotę podstawową uważa się rentę inwalidzką, któraby przysługiwała, gdyby został przebyty jedynie okres wyczekiwania. W ten sam sposób, jak kwota podstawowa, ulegają podziałowi i inne części renty, których wymiar nie zależy od długości okresu ubezpieczenia. Jeżeli świadczenia są udzielane w jednolitej wysokości, niezależnie od długości okresu ubezpieczenia, uważa się dwie trzecie renty bez dodatków za kwotę podstawową. Przepisy o minimalnej wysokości renty nie mają zastosowania do rent częściowych na podstawie niniejszej umowy.

(3) Poprzednich postanowień o dzieleniu rent nie stosuje się, jeżeli w jednym z obu Państw nie uzyskano co najmniej 12 policzalnych miesięcy składkowych (52 tygodni składkowych); w tym przypadku nie istnieje prawo do świadczeń z instytucji ubezpieczeniowej tego Państwa.

(4) Jeżeli poszkodowany wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej nie uzyskał okresu wyczekiwania w żadnym z obu Państw nawet z uwzględnieniem postanowień ust. 1, renta przysługuje tylko z instytucji ubezpieczeniowej, w której poszkodowany był ubezpieczony w chwili powstania wypadku ubezpieczeniowego.

(5) Przy ocenie prawa do zasiłku pośmiertnego (po-grzebowego) mają zastosowanie postanowienia ust. 1, jednakże zasiłek przysługuje tylko z instytucji ubezpieczeniowej ostatniego ubezpieczenia, w której uzyskano co najmniej 12 miesięcy składkowych (52 tygodni składkowych). Postanowienia niniejszego artykułu nie odnoszą się do innych jednorazowych świadczeń.

(6) Rozstrzygnięcie instytucji ubezpieczeniowej jednego Państwa, że istnieje inwalidztwo ogólne lub zawodowe, jest wiążące dla instytucji ubezpieczeniowej Państwa drugiego, jeżeli pojęcia inwalidztwa w obu Państwach są co do istoty rzeczy zgodne.

(7) W razie potrzeby zwierzchnie władze administracyjne obu Państw porozumieją się co do sposobu wykonania niniejszego artykułu.

Artykuł 15.

(1) Jeżeli uprawnienia, uzyskane w ubezpieczeniu w jednym Państwie, są zachowane w chwili powstania obowiązku ubezpieczenia w Państwie drugim, uprawnienia uzyskane w obu Państwach są zachowane tak długo, jak długo z uwzględnieniem postanowień art. 14 ust. 1, uprawnienia są zachowane co najmniej w jednym Państwie.

(2) Uprawnienia, uzyskane w ubezpieczeniu w jednym Państwie, są zachowane w czasie otrzymywania renty inwalidzkiej (starczej) z ubezpieczenia emerytalnego (pensyjnego) w Państwie drugim. Przepisy prawa jednego Państwa o zachowaniu uprawnień z ubezpieczenia emerytalnego (pensyjnego) w czasie otrzymywania renty z tytułu wypadku w zatrudnieniu odnoszą się również i do otrzymywania renty z tytułu ubezpieczenia od wypadków w drugim Państwie.

(3) Osoba, ubezpieczona w jednym Państwie może w razie przesiedlenia się na obszar Państwa drugiego kontynuować dobrowolnie ubezpieczenie — jeżeli nie

článku. Pro vyměření důchodu vezmou se za základ vnitrostátní příspěvkové doby. Ze základní částky platí se však jen díl, který odpovídá poměru vnitrostátních dob k úhrnu příspěvkových dob v obu státech. Je-li výše důchodu závislá na délce pojištěné doby, aniž je stanovena základní částka, pokládá se za základní částku invalidní důchod, který by přislúšel, kdyby byla dokonána jen čekací doba. Stejně jako základní částka dělí se i jiné části dávek, jejichž výměra nezávisí na délce pojištěné doby. Poskytují-li se však důchody pevnou sazbou nezávislou na délce pojištěné doby, pokládají se dvě třetiny důchodu bez přídávků za základní částku. Ustanovení o nejmenší výši důchodu neplatí pro dílčí důchody podle této úmluvy.

3) Ke krácení podle předchozích ustanovení nedojde, nebylo-li získáno v jednom z obou států aspoň 12 započitatelných příspěvkových měsíců (52 příspěvkových týdnů); v takovém případě není nároku proti nositeli pojištění tohoto státu.

4) Jestliže osoba postižená pracovním úrazem nebo nemocí z povolání nedokonala ani s přihlédnutím k ustanovení odst. 1 čekací dobu v žádném z obou států, přísluší důchod jen od nositele pojištění, u něhož byla postižená osoba pojištěna v době vzniku pojistného případu.

5) Pro posouzení nároku na pohřebné (úmrtné) platí ustanovení odst. 1, avšak nárok náleží pouze u posledního nositele pojištění, u něhož bylo získáno aspoň 12 příspěvkových měsíců (52 příspěvkových týdnů). Na ostatní jednorázové dávky se ustanovení tohoto článku nevztahují.

6) Rozhodnutí nositele pojištění jednoho státu, že zde je invalidita všeobecná nebo invalidita z povolání, je závazné pro nositele pojištění státu druhého, shodují-li se věcně pojmy invalidity v obou státech.

7) Ukáže-li se to potřebným, dohodnou se nejvyšší správní úřady obou států na způsob provádění tohoto článku.

Článek 15.

1) Jestliže čekatelství, získané v pojištění v jednom státě, je zachováno v době vzniku pojistné povinnosti v druhém státě, zachovávají se čekatelství získaná v pojištění v obou státech, pokud čekatelství je zachováno s přihlédnutím k ustanovení čl. 14, odst. 1 aspoň v jednom státě.

2) Čekatelství, získané v pojištění v jednom státě, se zachovává po dobu pobírání invalidního (starobního) důchodu z pojištění důchodového (pensijního) ve státě druhém. Právní předpis jednoho státu, že pobíráním úrazového důchodu se zachovává čekatelství, získané v důchodovém (pensijním) pojištění, se vztahuje i na požitek úrazového důchodu z pojištění v druhém státě.

3) Jestliže osoba pojištěná v jednom státě předsídlí na území státu druhého, může dobrovolně pokračovati — nepodléhá-li povinnému pojištění — buď

podlega obowiązkowi ubezpieczenia — bądź w ostatnim ubezpieczeniu, bądź w odpowiednim rodzaju ubezpieczenia Państwa drugiego. O dopuszczeniu i wykonywaniu dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia decydują, z uwzględnieniem postanowień art. 14 ust. 1, przepisy prawa Państwa, w którego instytucji ubezpieczeniowej zgłoszony został wniosek o dobrowolne kontynuowanie ubezpieczenia.

Artykuł 16.

Dopóki warunki powstania prawa do renty są spełnione tylko w jednym Państwie, renta przysługuje:

- a) według wewnętrznych przepisów, jeżeli warunki te są spełnione bez uwzględnienia postanowień art. 14 ust. 1 i art. 15,
- b) w wymiarze zmniejszonym według postanowień art. 14 ust. 2, jeżeli warunki te są spełnione tylko z uwzględnieniem postanowień art. 14 ust. 1 i art. 15.

Artykuł 17.

Wniosek o przyznanie świadczeń na podstawie niniejszej umowy może być zgłoszony do którejkolwiek instytucji ubezpieczeniowej, w której zainteresowany był ubezpieczony. Instytucja ubezpieczeniowa, do której wniosek został zgłoszony, zakomunikuje o tym pozostałym instytucjom, wymienionym we wniosku. O inwalidztwie rozstrzyga w myśl postanowień art. 14 ust. 6 instytucja ubezpieczeniowa, właściwa ze względu na trwałe miejsce zamieszkania zainteresowanego w dniu zgłoszenia wniosku.

Artykuł 18.

(1) Postanowienia umowy, zawartej przez jedno z obu Państw z państwem trzecim w zakresie uregulowanym w art. 14 niniejszej umowy, będą uwzględniane przy stosowaniu art. 14 na równi z przepisami wewnętrznymi Państwa pierwszego, jeżeli w wymienionych postanowieniach umowy obywatele drugiego Państwa zostali zrównani z obywatelami Państwa pierwszego.

(2) Jeżeli jedno z obu umawiających się Państw uwzględni w myśl swych wewnętrznych przepisów okresy ubezpieczenia (okresy zastępcze), przebyte przez jego obywateli na obszarze państwa trzeciego, jako okresy przebyte na jego własnym obszarze, wówczas i drugie z umawiających się Państw będzie przy stosowaniu postanowień art. 14 uwzględniać te okresy na równi z okresami, przebytymi na obszarze pierwszego Państwa.

IV. Ubezpieczenia (zaopatrzenia) na wypadek braku pracy.

Artykuł 19.

Świadczenia z ubezpieczenia (zaopatrzenia) na wypadek braku pracy jednego Państwa będą udzielane obywatelom drugiego Państwa tylko w czasie ich pobytu na obszarze Państwa pierwszego.

C. POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE.

Artykuł 20.

(1) Postanowienia niniejszej umowy stosują się od dnia wejścia jej w życie i do poprzednio powstałych wy-

v w ostatnim pojištění, nebo v obdobném pojišřovacím odvětví státu druhého. Připustnost a provádění dobrovolného pokračování v pojištění řídí se s přihlédnutím k ustanovení čl. 14, odst. 1 právními předpisy státu, u jehož nositele pojištění byla podána přihláška k dobrovolnému pokračování v pojištění.

Článek 16.

Pokud jsou splněny podmínky nároku na důchod pouze v jednom státě, náleží důchod

- a) podle vnitrostátních předpisů, jsou-li podmínky nároku splněny bez zřetele k ustanovení čl. 14, odst. 1 a čl. 15,
- b) ve zkrácené výměře podle ustanovení čl. 14, odst. 2, jsou-li podmínky nároku splněny toliko s přihlédnutím k ustanovení čl. 14, odst. 1 a čl. 15.

Článek 17.

Návrh na přiznání dávky podle této úmluvy může být podán u kteréhokoli nositele pojištění, u něhož žadatel byl pojištěn. Nositel pojištění, u něhož návrh byl podán, vyrozumí ostatní nositele pojištění, kteří jsou v návrhu uvedeni. Jde-li o použití ustanovení čl. 14, odst. 6, rozhoduje o invaliditě nositel pojištění, příslušný podle trvalého bydliště žadatele v den podání žádosti.

Článek 18.

1) K ustanovením úmluvy, uzavřené jedním z obou států se státem třetím v oboru upraveném v čl. 14 této úmluvy, bude přihlíženo při provádění čl. 14 jako k vnitrostátním předpisům státu prvního, jsou-li v uvedených ustanoveních úmluvy státní příslušníci druhého státu postaveni na roveň příslušníkům státu prvního.

2) Jestliže jeden z obou smluvních států přihlíží podle svých vnitrostátních předpisů k dobám pojištěným (náhradním), stráveným jeho občany na území třetího státu, jako k dobám stráveným na vlastním území, bude i druhý smluvní stát při použití ustanovení čl. 14 tyto doby klásti na roveň dobám stráveným na území prvního státu.

IV. Pojištění (zaopatření) pro případ nezaměstnanosti.

Článek 19.

Dávky z pojištění (zaopatření) pro případ nezaměstnanosti jednoho státu se poskytují příslušníkům druhého státu jen, pokud bydlí na území prvního státu.

C. USTANOVENÍ PŘECHODNÁ A ZAVĚŘEČNÁ.

Článek 20.

1) Ustanovení této úmluvy platí ode dne její účinnosti i pro dřívější pojistné případy. Řízení může

padków ubezpieczeniowych. Postępowanie może być podjęte z urzędu, powinno jednak być podjęte na wniosek osoby uprawnionej lub zainteresowanej instytucji ubezpieczeniowej Państwa drugiego. Postanowienia art. 5 i art. 14 do 18 nie mają zastosowania, jeżeli renta została przyznana prowomocnie w obu Państwach przed wejściem w życie umowy.

(2) Świadczenia, przysługujące na podstawie niniejszej umowy, nie będą udzielane za czas przed wejściem jej w życie. Jeżeli dotychczas była wypłacana renta wyższa, niż renta przysługująca na podstawie niniejszej umowy, uprawniony nie jest zobowiązany do zwrotu różnicy. Jeżeli z powodu nieprzebiecia okresu wyczekiwania zostały wypłacone świadczenia jednorazowe, zaliczy się je na kwoty przypadające do wypłaty, o ile wypadek ubezpieczeniowy nie zaszedł przed 1 stycznia 1939 r.

(3) Przy stosowaniu postanowień niniejszej umowy uwzględnić się będzie również okresy ubezpieczenia (okresy zastępcze), uzyskane przed dniem wejścia jej w życie.

(4) Uprawnienia, uzyskane w ubezpieczeniu emerytalnym (pensyjnym) w jednym Państwie przez obywateli Państwa drugiego, a utrzymane w mocy z uwzględnieniem postanowień art. 14 ust. 1 i art. 15 ust. 1 i 2 w dniu 30 września 1938 r., uważa się za zachowane do dnia podpisania niniejszej umowy.

Artykuł 21.

(1) W każdym z obu Państw będą wydawane samostannie przepisy o wykonywaniu niniejszej umowy. Przepisy te będą komunikowane zwierzchniej władzy administracyjnej Państwa drugiego.

(2) Zwierzchnie władze administracyjne obu Państw będą sobie nawzajem komunikować niezwłocznie zmiany, jakie zaszły w wewnętrznym ustawodawstwie w zakresie ubezpieczenia społecznego.

Artykuł 22.

Zwierzchnimi władzami administracyjnymi w rozumieniu niniejszej umowy są: w Rzeczypospolitej Polskiej — Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, w Republice Czechosłowackiej — Ministerstwo Opieki Społecznej.

Artykuł 23.

(1) W przypadku powstania trudności przy wykonywaniu niniejszej umowy z powodu nieprzewidzianych okoliczności, jak również wskutek zmian przepisów ustawowych, zwierzchnie władze administracyjne porozumieją się co do sposobu stosowania postanowień niniejszej umowy.

(2) Spory, któreby powstały przy wykonywaniu niniejszej umowy lub ewentualnych dodatkowych porozumień, przewidzianych w poprzednim ustępie, będą rozstrzygane przez zwierzchnie władze administracyjne obu Państw za wspólnym porozumieniem.

Artykuł 24.

(1) Umowa będzie ratyfikowana w najbliższym czasie. Dokumenty ratyfikacyjne będą wymienione w Pradze niezwłocznie po dokonaniu ratyfikacji. Umowa wejdzie w życie od pierwszego dnia miesiąca, następującego po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych.

(2) Każde z obu Państw może wypowiedzieć niniejszą umowę na koniec roku kalendarzowego, co najmniej jednakże na sześć miesięcy przed końcem roku.

býti zahájeno z moci úřední, musí však býti zahájeno, žádá-li o to oprávněná osoba nebo zúčastněný nositel pojištění druhého státu. Ustanovení čl. 1 a čl. 14 až 18 neplatí, byl-li důchod právoplatně přiznán v obou státech již před účinností úmluvy.

2. Dávky příslušející podle této úmluvy se neposkytují za dobu před její účinností. Byl-li dosud poskytován důchod vyšší než důchod příslušející podle této úmluvy, není příjemce povinen vrátit rozdíl. Pokud byly pro nedokonání čekací doby poskytnuty jednorázové dávky, započítají se na splatné důchodová plnění, leč že pojistný případ nastal před 1. lednem 1939.

3) Při použití předpisů této úmluvy se přihlíží i k dobám pojištěným (náhradním), které byly získány před její účinností.

4) Čekatelství, získaná v důchodovém (pensijním) pojištění v jednom státě příslušníky druhého státu a zachovaná s přihlednutím k ustanovení čl. 14, odst. 1 a čl. 15, odst. 1 a 2 v den 30. září 1938, pokládají se za zachovaná do dne podepsání této úmluvy.

Článek 21.

1) V každém z obou států budou vydány samostatně předpisy o provedení této úmluvy. Takové předpisy budou sděleny nejvyššímu správnímu úřadu druhého státu.

2) Nejvyšší správní úřady obou států budou si navzájem neprodleně sdělovati změny nastalé ve vnitrostátním zákonodárství v oboru sociálního pojištění.

Článek 22.

Nejvyšším správním úřadem ve smyslu této úmluvy jest v republice Polské ministerstvo práce a sociální péče, v republice Československé ministerstvo sociální péče.

Článek 23.

1) Nastanou-li obtíže při provádění této úmluvy pro nepředvídané okolnosti, včetně změn zákonných předpisů, dohodnou se nejvyšší správní úřady o způsobu použití ustanovení této úmluvy.

2) Spory, jež nastanou při provádění této úmluvy nebo případných dodatkových dohod podle předchozího odstavce, urovnají nejvyšší správní úřady obou států ve vzájemné dohodě.

Článek 24.

1) Úmluva bude ratifikována v době co nejkratší. Po provedení ratifikací budou bez odkladu v Praze vyměněny ratifikační listiny. Úmluva nabude účinnosti prvním dnem měsíce, jenž následuje po výměně ratifikačních listin.

2) Každý z obou států může vypovědět tuto úmluvu ke konci kalendářního roku aspoň šest měsíců předem.

(3) W przypadku wypowiedzenia niniejszej umowy zobowiązane instytucje ubezpieczeniowe będą wypłacać nadal renty, przyznane na jej podstawie z tytułu wypadków ubezpieczeniowych, powstałych w czasie obowiązywania umowy. Uprawnienia, które były utrzymane w mocy na podstawie niniejszej umowy do dnia, w którym umowa wygasła, mogą być zachowane nadal tylko w myśl wewnętrznych przepisów prawnych.

Spisano w dwóch egzemplarzach, każdy w języku polskim i czeskim; oba teksty są uważane za autentyczne.

Na dowód czego pełnomocnicy umowę tę podpisali i przyłożyli swe pieczęcie.

Warszawa, dnia 5 kwietnia 1948 r.

L. S.

(—) K. RUSINEK

(—) E. ERBAN

PROTOKÓŁ KOŃCOWY.

Przy podpisaniu umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką o ubezpieczeniu społecznym obie układające się Strony uzgodniły, co następuje:

I.

Do art. 1 ust. 5.

Jeżeli przedsiębiorstwo publicznego transportu jednego Państwa wyśle pracownika, który jest obywatelem tego Państwa, do wykonywania zatrudnienia na obszarze Państwa drugiego, nie uważa się pobytu na obszarze drugiego Państwa za trwałe zamieszkiwanie również i wtedy, gdy pobyt trwa dłużej niż sześć miesięcy. Dla tych przypadków zaleca się zawarcie szczególnego porozumienia na podstawie postanowień art. 1 ust. 6, dotyczącego ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa.

II.

Do art. 4 ust. 2 do 4.

Za obszar jednego z obu Państw uważa się obszar, na którym w dniu wejścia w życie niniejszej umowy obowiązują przepisy o ubezpieczeniu społecznym każdego Państwa. Okresy przebyte przed 1 maja 1945 r. przez obywateli któregośkolwiek z obu Państw na obszarze, odstąpionym przez jedno Państwo Związkowi Socjalistycznych Republik Rad, uważa się za okresy przebyte na obszarze tego Państwa.

III.

Do art. 14 i 20.

Postanowienia art. 14 i art. 20 umowy nie będą stosowane:

- do obywateli Rzeszy Niemieckiej,
- do obywateli Republiki Austriackiej, którzy nie byli obywatelami austriackimi w dniu 12 marca 1938 r.,
- do osób narodowości niemieckiej, które utraciły obywatelstwo polskie lub czechosłowackie, a w dniu podpisania umowy nie przebywają na obszarze żadnego z obu Państw.

3) Dojde-li k výpovědi této úmluvy, budou nositelé pojištění zavázáni vypláceti nadále důchody, přiznané na jejím podkladě v pojistných případech, nastalých za její účinnosti. Čekatelství, která byla zachována podle této úmluvy ke dni, kdy její platnost skončila, zachovávají se nadále podle vnitrostátních právních předpisů.

Sepsáno ve dvou vyhotoveních, každé v jazyce polském i českém; obě znění jsou považována za autentická.

Cemuž na svědomí zmocněnci tuto úmluvu podepsali a opatřili svými pečeti.

Ve Varšavě, dne 5. dubna 1948.

L. S.

(—) E. ERBAN

(—) K. RUSINEK

ZÁVĚREČNÝ PROTOKOL.

Při podpisu úmluvy mezi republikou Polskou a republikou Československou o sociálním pojištění shodly se obě smluvní strany na tomto:

I.

K článku 1, odstavci 5.

Přikáže-li podnik veřejné dopravy jednoho státu svého zaměstnance, jenž jest příslušníkem tohoto státu, k výkonu zaměstnání na území státu druhého, nepovažuje se pobyt na území druhého státu za trvalé bydliště, i když trvá déle šesti měsíců. Pro tyto případy doporučuje se uzavřít zvláštní dohodu podle ustanovení čl. 1, odst. 6, pokud jde o nemocenské pojištění (pojištění v nemoci a mateřství).

II.

K článku 4, odstavcům 2 až 4.

Za území jednoho z obou států se považuje území, na kterém v době, kdy tato úmluva nabude účinnosti, platí předpisy o sociálním pojištění toho kterého státu. Doby strávené před 1. květnem 1945 příslušníky kteréhokoliv z obou států na území odstoupeném jedním státem Svazu sovětských socialistických republik považují se za doby strávené na území tohoto státu.

III.

K článku 14 a 20.

Ustanovení článku 14 a článku 20 úmluvy nebude použito

- na státní příslušníky Německé říše,
- na státní příslušníky republiky Rakouské, kteří nebyli rakouskými státními občany v den 12. března 1938,
- na osoby národnosti německé, které pozbyly státního občanství československého nebo polského a v den podpisu úmluvy nebydli na území žádného z obou států.

IV.

(1) Postanowienia umowy i niniejszego protokołu, dotyczące ubezpieczenia od wypadków, stosują się odpowiednio i do zaopatrzeń od wypadków, zastępujących publiczno-prawne ubezpieczenia od wypadków.

(2) Udzielanie dodatków rodzinnych (ubezpieczenie rodzinne) nie jest uważane przy wykonywaniu niniejszej umowy za część systemu ubezpieczeń społecznych.

Niniejszy protokół końcowy stanowi integralną część umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką o ubezpieczeniu społecznym i został spisany w dwóch egzemplarzach, każdy w języku polskim i czeskim; oba teksty są uważane za autentyczne.

W Warszawie, dnia 5 kwietnia 1948 r.

L. S.

(—) K. RUSINEK

(—) E. ERBAN

IV.

1) Ustanovení úmluvy a tohoto protokolu, vztahující se na úrazové pojištění, platí obdobně i pro úrazové zaopatření, které nahrazuje veřejno-právní úrazové pojištění.

2) Poskytování rodinných přídatků, (rodinné pojištění) se nepokládá při provádění úmluvy za součást soustavy sociálního pojištění.

Tento závěrečný protokol tvoří nedílnou součástí úmluvy o sociálním pojištění mezi republikou Polskou a republikou Československou a byl sepsán ve dvou vyhotoveních, každé v jazyce polském i českém; obě znění jsou považována za autentická.

Ve Varšavě, dne 5. dubna 1948.

L. S.

(—) E. ERBAN

(—) K. RUSINEK

Po zaznajomieniu się z powyższymi Aktami uznaliśmy je i uznajemy za słuszne zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nich zawartych; oświadczamy, że są one przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone oraz przyrzekamy, że będą niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 29 lipca 1948 r.

L. S.

(—) Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

(—) Józef Cyrankiewicz

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) Zygmunt Modzelewski

35

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 15 października 1948 r.

w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Umowy polsko-czechosłowackiej z dnia 5 kwietnia 1948 r. o ubezpieczeniu społecznym.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z art. 24 Umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Czechosłowacką o ubezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 5 kwietnia 1948 r., nastąpiła w Pradze dnia 15 września 1948 r. wymiana

dokumentów ratyfikacyjnych powyższej umowy wraz z protokołem końcowym.

Minister Spraw Zagranicznych: w z. St. Leszczycki

36

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 14 grudnia 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Oświaty w sprawie stypendiów dla studentów szkół wyższych.

Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 18 marca 1933 r. o państwowych stypendiach oraz innych formach pomocy dla młodzieży szkół wyższych (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 207) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ustanawia się bezzwrotne stypendia dla niezdolnych i pilnych studentów szkół wyższych z sum wnoszonych corocznie do budżetu Ministerstwa Komunikacji.